

ประเพณี ๑๒ เดือน

เดือน ๗

ประเพณีปีใหม่เมือง

ประเพณีปีใหม่เมือง หรือประเพณีสงกรานต์ ซึ่งจะอยู่ในระหว่างวันที่ ๑๓ - ๑๖ เดือน เมษายน ชาวล้านนาจะถือเอาวันที่พระอาทิตย์เคลื่อนออกจากราศีมีนเข้าสู่ราศีเมษ จะถือเป็น “วันสังขาร ล่อง” ในช่วงเช้ามีตของวันนี้ชาวล้านนาจะมีการยิงปืน จุดประทัด ให้เกิดความเสียงดังทั่วทุกบ้าน มุมเมือง โดยมีความเชื่อว่าเป็นการขับไล่สิ่งชั่วร้ายให้ไปกับสังขารปีเก่า และเฉลิมฉลองต้อนรับความเป็นสิริมงคลที่จะเข้ามากับสังขารปีใหม่ ลูกเล็กเด็กน้อยจะถูกปลุกให้ตื่นแต่เช้ามีด ให้ไปหลบใต้ต้นมะเขือเพื่อแอบดูปู่สังขารย่าสังขารปีเก่าที่กำลังจะเดินผ่านหน้าบ้าน ซึ่งเป็นกุศโลบายให้เด็กๆ ตื่นเช้าต้อนรับปีใหม่

วันต่อมาเรียกว่า “วันเนา” หรือ “วันเนา” ในวันนี้ชาวล้านนามีความเชื่อที่ว่า ห้ามดูคำว่าร้ายให้แก่กัน หากว่าร้ายแก่กันปากผู้นั้นจะเน่าเหม็นและจะพบแต่เรื่องราวอัปมงคลตลอดทั้งปี ในช่วงเย็นจะมีการขนทรายเข้าวัดเพื่อก่อเป็นเจดีย์ทรายกองใหญ่ นอกจากนี้ยังเป็นวันเตรียมข้าวปลาอาหาร ขนมของหวาน ดอกไม้ธูปเทียน เพื่อนำไปทำบุญในวันรุ่งขึ้น

“วันพญาวัน” ช่วงเช้าจะมีการทำบุญ “ตานขันข้าว” ให้แก่ญาติพี่น้องผู้ล่วงลับ ช่วงสายจนถึงเย็นเหล่าลูกหลานจะพากันไป “สระเกล้าดำหัว” ผู้เฒ่าผู้แก่อันเป็นพ่อ แม่ ปู่ ย่า ตา ยาย ลุง ป้า น้า อา และผู้ใหญ่ที่เคารพนับถือ เพื่อขอขมาและขอพรผู้ใหญ่ตลอดทั้งวันนี้เป็นวันรวมตัวของญาติพี่น้อง จะมีการสังสรรค์ในวงสายตระกูลอย่างสนุกสนานรื่นเริง

วันสุดท้ายของประเพณีปีใหม่เมือง เรียกว่า “วันปากปี” ในช่วงเช้าของวันนี้จะมีการทำบุญส่งเคราะห์หมู่บ้าน โดยชาวบ้านจะรวมตัวกันบริเวณใจกลางหมู่บ้านแล้วจัดเตรียมเครื่องพลีกรรม เมื่อพร้อมแล้วจึงนิมนต์พระสงฆ์ประกอบพิธี ช่วงเย็นบางท้องถิ่นนิยมจุดบูชาเทียนที่บ้าน เพื่อรับโชครับชัยในช่วงเริ่มต้นของปีใหม่ และตลอดทั้งวันชาวล้านนานิยมประกอบอาหารที่ทำมาจาก “ขนุน” โดยมีความเชื่อที่ว่า จะได้คำจุนจุนให้ตนมีชีวิตที่ดี ประกอบกิจกรรมเจริญรุ่งเรืองตลอดทั้งปี